

Fältbussens verksamhetsberättelse för 2014

Botkyrka kommun

Botkyrka kommun ligger ca 2 mil söder om Stockholm. Kommunen har en yta på 197 kvadratkilometer och en folkmängd på drygt 87.600 invånare (jan 2014). Drygt 50 % av invånarna är födda i ett annat land eller är barn till föräldrar som båda är födda i ett annat land. Det talas över 100 språk i kommunen.

Naturskolan

Naturskolan i Botkyrka kommun består av Fältbussen och Naturpedagogiskt centrum. Fältbussen startades 1988 och är en rullande naturskola, en buss, som drivs av Samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet som styrs av Miljö – och hälsoskyddsnämnden. Naturpedagogiskt centrum drivs av Utbildningsförvaltningen sedan 2007 och styrs av utbildningsnämnden.

Naturskolan har kompetens att ta emot allt i från barn i förskoleåldern till universitetsstudenter samt att fortbilda lärare. Den ska fungera som ett komplement till skolans natur- och miljöundervisning med tyngdpunkt på praktisk arbetsmetodik. Naturskolan är inte en plats, utan ett arbetssätt som bygger på utomhuspedagogik. Vi arbetar efter naturskoleföreningens motto: ” Vi lär in ute”.

Naturskolan har även exkursioner riktade till allmänheten årligen. Vi har även ett samarbete med SFI, Svenska för invandrare, som årligen erbjuder exkursioner på lätt svenska. Vi har även ett visst pedagogiskt utbyte med lärarna på Södertörns Högskola.

Naturpedagogiskt centrum arbetar med förskolan, alla årskurs tvåor och alla förskoleklasser i Botkyrka. De håller i NTA utbildningar och lärarfortbildningar med olika teman. De har många lärorika teman även för andra klasser. Vi producerar tillsammans material till pedagoger kring de teman de erbjuder så att pedagogerna kan arbeta vidare med det i skolan. Vi har även ett samarbete med mottagningsenheten för att vara ett stöd till utveckling i det naturvetenskapliga språket. Naturpedagogiskt centrum administrerar även NTA lådorna i kommunen. Alla våra exkursioner till kommunens skolklasser är kostnadsfria.

Mål

Årskurs 5 – en prioriterad årskurs

Ett av Miljö - och hälsoskyddsnämndens mål är att alla elever i Botkyrka kommun ska ha varit ute med Fältbussen och lärt sig mer om kommunens geografi, växt och djurliv. Det är även ett av de centrala innehållena i LGR 11. För att uppnå det målet erbjuds alla kommunens femteklasser två dagar med Fältbussen under ett läsår. Då bedrivs det ett undersökande arbetssätt kring olika teman. Teman bestäms utefter årstiden. Vår och höst arbetar vi med tema vatten. Vintertid arbetar vi med tema skog.

Så här arbetar vi för att uppnå följande kursplanemålen i biologi:

”Ekosystem i närmiljön, samband mellan olika organismer och namn på vanligt förekommande arter. Samband mellan organismer och den icke levande miljön.” Eleven kommer att få öva upp sina kunskaper i biologi och utforska småkryp och växter i vår närhet.

”Naturen som resurs för rekreation och upplevelser och vilket ansvar vi har när vi nyttjar den.” Genom att sätta ord på växter och djur i vår närmiljö är det lättare att visa omsorg och respekt för miljön i ett vidare perspektiv.

”Enkla fältstudier och experiment. Planering, utförande och utvärdering.” Eleverna arbetar i grupp med att ta reda på och leta efter sådant som kungsfågeln kan äta på vintern. Eleverna undersöker en vattenmiljö med hjälp av håvar, akvarier och luppar.

”Hur djur, växter och andra organismer kan identifieras, sorteras och grupperas.” Eleven kommer att få lära sig mer om olika djurgrupper genom att praktiskt samla in och studera djuren i mikroskop. De bokför dem på en lapp efter vilken djurgrupp de tillhör.

- Alla elever i Botkyrka ska ha fått information om kommunens natur och miljö via naturskolan.
- Att aktivt stimulera till en hållbar utveckling genom kontakt med pedagoger, barn och allmänhet.
- Bidra till att kunskapsresultaten i naturvetenskap förbättras (kommunfullmäktige mål 6).
- Bidra till att Botkyrkaborna är friskare och mår bättre (kommunfullmäktige mål 3).

Detta gör naturskolan:

- Vi träffar pedagoger och stimulerar och fortbildar dem i naturvetenskap och utepedagogik .
- Vi möter barngrupper och visar på alternativa lärmiljöer för att öka intresset för naturvetenskap och en hållbar utveckling.
- Vi gör pedagogiskt undervisningsmaterial för att få undervisningen mer laborativ och undersökande
- Vi är en resurs för en språkutveckling inom naturvetenskap.
- Vi deltar i nätverk som stimulerar naturvetenskapliga och utepedagogiska lärmiljöer.
- Träffar allmänheten och visar på Botkyrkas rika kultur- och naturliv.

Anställda

Under året var Anders Bengtsson arbetat 100 % som ekolog på Fältbussen och Annika Norin har arbetat 75 % som ekolog på Fältbussen. Annika har haft fackliga uppdrag på ca 5 % av sin tid.

Annika och Anders

Klasser och Kurser

Alla kommunens femteklasserna erbjuds två dagar med Fältbussen per läsår.

En dag med tema skogen och en dag med tema vatten.

Alla naturvetenskapliga gymnasieklaser får en exkursion med Fältbussen, ofta med vattentema. Där arbetar vi med fångstmetodik, artbestämning, indikatorarter, abiotiska faktorer. Vi jämför även två olika sjötyper med varandra.

Minst ett par dagar per år går till SFI, Svenska för invandrare. Där arbetar vi med allemansrätten och djur och natur i Botkyrka kommun. Vi har även diskuterat friluftsliv och visat upp Lida friluftsgård.

Vi har även, i samarbete med Naturpedagogiskt centrum, hållit dagar med äventyrspedagogik, för att stimulera samarbete i klasserna.

Träningskolorna och särskolorna har haft specialanpassade dagar. De har även haft en dag med tema land och en med tema vatten men med lite anpassade övningar.

Vinter i dödisgropen

Aktivitet 2014	Antal dagar	Antal elevbesök	Klasser som tackat nej	Avbokad pga sjuk lärare
Skolklasser åk 5	100	1914	2 Edessa, Gryninge ht	2 Hammersta vt
Varav Specialklasser åk 5 med färre än 14 elever	6	Ca 50	0	
Äventyrspedagogik/kamratbanor/åk 9 övergödning	5	85		
Gymnasiet	9	200	0	
Sfi	2	35	0	
Tot fortbildning för pedagoger och förskolepersonal	4	37		
Förberedelseklassernas sommarskola	6	120	0	
Summa skolan	126	2391	2 *	2
Arkeolog för en dag, svampguidning (2), SBF guidningar	5	100		
Forskardagar	3	54		
Tot Allmänheten	8	134		
Totalt kördagar / deltagare	133	2545		
Fortbildning av Fältbussens personal	14			
Örbrukbara dagar (t.e.x skolavslutning, dagar efter lov m.m.)	Ca 12			
Obligatoriska enhetsmöten / temadagar	10			
Bussen på verkstad/besiktning.	6			

Det finns 180 skoldagar på ett läsår

*De religiösa friskolorna Edessaskolan och Gryningeskolan har valt att inte utnyttja sina dagar

Budget

Kostnad för personal och bussdrift: 1.571.000:- (2013). Utöver det tillkommer även gemensamma förvaltningskostnader på ca (lokaler, datorer, administration) 350.000:- (2012).

 BOTKYRKA NATURSKOLA

Övriga aktiviteter

Fältbussen har under året samarbetat med personalen på Naturpedagogiskt centrum. Samarbetet har gällt både fortbildningsdagar för pedagoger, exkursioner med skolklasser och pedagogisk utveckling. Vi har en gemensam logga.

Fältbussen har bland annat i år:

- * Arrangerat en tredagars kurs för extra intresserade elever i årskurs 5 under sommarlovet.
- * Hållit sex dagar med sommarskolan i juni – juli med temat utomhus svenska, tillsammans med naturpedagogiskt centrum. Alla klasser fick en dag med oss.
- * Hållit en svampguidning för SBF.
Naturskolans personal
- * Fortbildat 22 naturskolepedagoger i arkeologi tillsammans med Sven-Gunnar Broström.
- * Hållit dagar för gymnasiet med temat limnisk ekologi, Geologi i Botkyrka och bävvar.
- * Daglig städning och regelbunden tvätt har gjorts av personalen på Fältbussen.
- * Varit delaktiga i utformandet av Naturporten på Lida Friluftsgård.
- * Suttit i kommunens naturvårdsgrupp.
- * Anordnat en arkeologiexkursion för SBF tillsammans med Sven-Gunnar Broström.
- * Skaffat ett mikroskop med inbyggd kamera för att kunna ta egna makrobilder.

Instagram

Vi som arbetar med naturfrågor har i mars startat ett instagramkonto som heter "Naturibotkyrka" . Annika och Anders gick en tvåtimmars introduktion till instagram för Cicci Kedland på KLF. Flera gånger i veckan uppdateras kontot med nya bilder ifrån naturen i Botkyrka. Men även med naturvårdande insatser och bilder på djur och växter. Vi har i dagsläget 270 följare.

Utvärderingar

Efter varje exkursion har dagen utvärderats av Fältbussens personal. Denna utvärdering är till stor nytta när klassen kommer till bussen för andra gången. Under hösten 2014 tyckte de som skickat in sin utvärdering (90 % av lärarna svarade) att naturskolan var:

Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt, oviktigt
86 %	14 %	0 %

Kommentarer från lärarna: "Kunnande och material som inte finns på skolan" "Att lära sig ett mer praktiskt och vetenskapligt sätt." "Kunnig personal med spetskompetens." "..att se kommunen och göra exkursioner i nya områden och skaffa gemensamma referenser." "En perfekt utformad ide som på ett lätt sätt hjälper oss komma ut i naturen." "Man får se och röra." utrustningen" "Barnen lär känna sin närmiljö."

Fråga	Instämmer helt	Instämmer delvis	Stämmer dåligt/inte alls
Har dagen varit språkutvecklande?	69 %	31 %	0 %
Har dagen med naturskolan kompletterat och berikat NO undervisningen?	100 %	0 %	0 %
Har dagen hjälpt dig att uppfylla kursplanemålen i biologi?	97 %	3 % = vet ej	0 %

Några kommentarer från lärarna om dagen i allmänhet och förslag på förbättringar: *”Begreppslista med ord att dela ut innan.”* *”Jag har alltid tyckt att Fältbussen fyller en superviktig roll för min NO undervisning.”* *”Tyckte att det var väldigt bra och klassen blev intresserad och jätte engagerad i det de gjorde.”* *”Mycket bra koncept.”*

Fortbildning

- * Anders och Annika har gått de sista 3 (av 5) YKB kurserna: ”Miljöanpassad körning” ”Säkra persontransporter” och ”Hälsa och ergonomi”. Detta är obligatoriska kurser som skall genomföras före september 2015. Kurserna kommer att behöva göras igen inom 5 år.
- * Fältbussen har haft regelbundna planeringsmöten med Naturpedagogiskt centrum.
- * Annika och Anders har deltagit på Stockholmsregionens två naturskoleträffar i Jordbro och Annika på Sollentuna Naturskola.
- * Annika har deltagit i årets mykologivecka i Timrå.
- * Annika har gått på en kurs om hållbar utveckling för utomhuspedagoger i Örebro.
- * Anders har gått på ett seminarium om hållbar utveckling i skolan.
- * Anders och Annika har gått en halvdagsutbildning i officepaketet.

Fältbussen äntligen fossilfri!

Fältbussen har under slutet av hösten börjat köras på ett fossilfritt dieselbränsle som heter ”HVO ecopar bio 100”.

Sammanställt 15 01 08 av Annika Norin

Fältbussen i Hörmingsnäs

Kalla fötter...